

כבר שנה

טקס לציון שנה לשבעה באוקטובר

לבית הספר היסודי

חלפה שנה תמימה מאז שהיכה בנו שבר גדול.

בעודנו בתוך המלחמה, אנו מציעות לעצור ולייחד זמן להתכנסות טקסית – לקחת הפוגה משגרת היומיום וליצור מרחב מוגן, מקום לכאב ולאובדן, כדי להיות יחד בתוך האבל והזיכרון, הגבורה והתקווה.

הילדים והילדות היו איתנו בתוך השנה הקשה הזאת. בחלק מהזמן אנחנו מצליחים ליצור להם מרחב מוגן, אבל יש רגעים שהכאב, הפחד וחוסר ההגנה נכנסים לתוך הבית.

הטקס מיועד לפנות מקום לכאב ולעצב, ומתוך כך – גם לתקווה, לכוחות וליכולות שהתגלו בשנה האחרונה. הטקס יהיה מרחב מוגן לכל רגש, ויאפשר חיבור זה לזו, חיבור המצמיח תקווה.

כמה המלצות לפני הטקס:

- כדאי לעשות בירור מקדים, מה הילדים יודעים על אירועי השבעה באוקטובר. אין מטרתו של הטקס לתת מידע על מה שקרה.
- מומלץ לקיים את הטקס בכיתה או בקבוצה קטנה. ניתן לקיימו גם בפורום שכבתי, במסגרת תכנית חינוך בלתי-פורמאלית ואף בחיק המשפחה. בקבוצה קטנה יותר המנחה יכול להכיר מראש את סיפורי החיים של המשתתפים ולתת להם מקום לשתף בחוויותיהם.
- ניתן לבחור חלקים מתוך המהלך השלם המוצע כאן. שילבנו במהלך הטקס דברי תיווך (בכחול). אפשר לשנות ולהתאים אותם לפי שיקול דעתכם.
- מומלץ לצרף נגן ית, כדי ללוות את השירה.
- אם הטקס נערך ללא הורים, מומלץ בתום הטקס לשלוח אותו להורים כדי שיוכלו לשאול ולשוחח עליו בבית עם הילדים והילדות.

על הדבש ועל העוקץ

נעמי שמר

מרשרש אילן ברוח, מרחוק נושר כוכב, משאלות ליבי בחושך נרשמות עכשיו.	שמור אלי על זה הבית, על הגן, על החומה, מיגון, מפחד פתע וממלחמה.	על כל אלה, על כל אלה, שמור נא לי אלי הטוב. על הדבש ועל העוקץ, על המר והמתוק.	על הדבש ועל העוקץ, על המר והמתוק, על בתנו התינוקת שמור אלי הטוב.
אנא, שמור לי על כל אלה ועל אהובי נפשי, על השקט, על הבכי ועל זה השיר. על כל אלה...	שמור על המעט שיש לי, על האור ועל הטף על הפרי שלא הבשיל עוד ושנאסף. על כל אלה...	אל נא תעקור נטוע, אל תשכח את התקווה השיבני ואשובה אל הארץ הטובה.	על האש המבוערת, על המים הזכים, על האישה השב הביתה מן המרחקים.

מנחה:

לפני שנה, בזמן שמחת תורה, החלה מלחמה בדרום, מלחמה קשה שעדיין נמשכת. בטקס הזה נציין יחד מלאות שנה לאירועי השבעה באוקטובר. נפנה מקום לעצב, נתייחד עם הבתים והקהילות שנפגעו, ונזכור את הכוחות העצומים שהתגלו באנשים.

קריאה:

"כל זה קרה ביום אחד באוקטובר, יום עצוב כל-כך. בתוך פחות מעשרים ארבע שעות מדינת ישראל השתנתה ללא היכר... ההיסטוריה דפקה בדלת. בתוך האפלה המרה הזו, בקעו אלומות של אור. אינספור, אינספור גיבורות וגיבורים הקדישו את עצמם למען אחיהם, למען עתיד ילדיהם, למען הסיפור ששמו מדינת ישראל".

(מעובד מתוך ההקדמה של הספר "יום אחד באוקטובר: ארבעים גיבורים ארבעים סיפורים", מאת יאיר אגמון ואוריה מבורך)

מנחה:

האם ראיתם בבית שלכם, שמדליקים נרות? לא נרות שבת, אלא נרות אחרים? בואו נשמע מה כתבה מיריק שניר על נר מיוחד שמדליקים:

קריאה:**חג עצוב**

מיריק שניר

אימא ואבא	אני מסתכל
היום עצובים	בכולם
סבתא וסבא	שוב
דמעות מנגבים	ושוב
על השולחן	ובלחש
מדליקים	שואל
נר אחד	מה היום?
לא נר שבת	חג עצוב?
נר אחר	
מיוחד	

דקה דומיה והדלקת נר

אפשר להדליק נר אחד, ואפשר להכין הרבה נרות קטנים (נרונים) על שולחן במרכז, ולהזמין כל אחד מהילדים להדליק. הציעו לילדים לחשוב על מישהו שמתגעגעים אליו, מישהו שהם נפרדו ממנו. אפשר להזכיר אנשים מתוך קהילת בית-הספר ולספר עליהם.

קריאה:

נישא תפילה שכל החטופים והחטופות יחזרו הביתה במהרה, בשלום, ברפואת הגוף והנפש, שהמשפחות יחבקו אותם בקרוב, באהבה.

נישא תפילה להחלמת הפצועים והפצועות, בתקווה למרפא ומזור לכאב הנורא.

נישא תפילה שכל החיילים, החיילות וכוחות הביטחון ישוּבו בריאים ושלמים.

נישא תפילה לשובם המהיר והבטוח הביתה של כל המפונים והמפונות

נישא תפילה לשלום ולרפואת כל השבור, הכואב, הדואג והעצוב.

מי ייתן ויבוא שלום עלינו, ונאמר אמן.

שירה:

הליכה לקיסריה

חנה סנש | דוד זהבי

אֵלֵי, אֵלֵי, שְׁלֵא יִגְמַר לְעוֹלָם
הַחֹל וְהָיִם,
רְשָׁרוֹשׁ שֶׁל הַיָּמִים,
בְּרֶק הַשָּׁמַיִם,
תְּפִלַּת הָאֲדָם.

מנחה:

במהלך המלחמה גוייסו לצבא הרבה אנשי ונשות מילואים. בבית אנחנו הילדים, בני ובנות הזוג, דאגנו והתגעגענו מאוד. אילה דקל, שבן זוגה יונתן שירת ועדין משרת במילואים כתבה:

קריאה:

שבת בצהריים, יונתן כותב לי: "אני בטוב, הפעם יש גם על מה לחייך", ומוסיף כהרגלו - "אל תספרי עדיין".

הדמעות ממלאות את העיניים ותבור ניגש אלי בדאגה לברר מה קרה. כבר יש לו ניסיון לא טוב עם רגעים שבהם אני בוכה אחרי הודעה שמתקבלת. אבל הפעם, הבכי היה משמחה.

מאות לוחמים השתתפו במבצע שחרור החטופים. מאות. חלקם, מאוגדה 89, מחטיבת כפיר, ששם נמצא עכשיו גם יונתן.

ולרגע אחד הילדים מבינים למה הוא רחוק. למה הוא שם. למה המילואים חשובים. ומה המשימה הגדולה והאדירה שהוא חלק ממנה. ולכמה רגעים הגאווה גוברת על הגעגוע וההתרגשות על הפחד.

כמה טוב שהם בבית.

(אילה דקל, מתוך פוסט בפייסבוק)

מנחה:

בשבעה באוקטובר הרבה משפחות וילדים פונו מביתם. הבית, שהוא המקום הכי בטוח ושהכי נעים לחזור אליו, הפך למקום שאי אפשר להיות בו, כי זה לא בטוח.

אם ההתכנסות נעשית בקבוצה קטנה, אפשר לשאול:

מה אני הכי אוהב. ת בבית שלי? מה אני אוהב. ת לעשות בבית שלי? מה הפינה האהובה עלי בבית?

הבית

יהושע צפיר

יש דברים מרבים חשובים בעולם,
החשוב מכלם הוא ביתו של האדם.
וכמו שאדם מאדם הוא שונה,
כך שונים הבתים שאותם הוא בונה.

יש בית שהוא כמבצר על ההר,
יש בית והוא כארמון מפאר.
אך לא העקר הוא ארמון הוא בקתה,
החשוב הוא הבית שבנית אתה.

כי בית אינו רק אבנים וקירות,
כי בית אינו רק צרוף של דירות.
כי בית אינו סתם מבנה של בטון,
כי בית מעניק הרגשת בטחון.

כי בית הוא פרח, שלחן או מפה,
כי בית הוא ילד, רעיה מצפה.
כי בית הוא גג ופנה חמימה,
וברית פרוטה בין אדם לאדמה.

יש בתי עשירים העולים בסף רב,
ארמונות נוצצים מצפים בזהב.
יש בתים הנראים כמעשי אמנות,
אך הבא לתוכם מרגיש ריקנות.

יש בית והוא רק צריף או צריפון,
יש בית והוא רק אהל קטן,
יש בית ובו רק מצע על הקש –
אבל מה שחשוב הוא "איד המרגש".

על בן חשוב להזכיר ולזכור,
כי על בית צריך להגן ולשמר.
כי רבים דברים יקרים בעולם,
אך אין כה יקר כביתו של אדם.

בית

אהרן בס

כל ילד צריך
בית לשוב אליו
וריח של חלות
ותבשילים של אמא
ולב מלא געגוע
עם עיניים מצועפות אהבה

כל ילד צריך
בית שיקבל אותו
בזרועות פתוחות
בלי תנאים
בלי שאלות
רק עם חיבוק ולטיפה
שיידע שיש תמיד
לאן לחזור

כל ילד צריך בית כזה
גם הילד הקטן שבך.

קופסה ולא יותר

דתיה בן-דור (אם מכירים את הלחן - אפשר גם לשיר)

אם ישאלו אותך "מה זה בית?" אז מה תגיד?
אם ישאלו אותי "מה זה בית?" אני אגיד ש:
בית זה בסך-הכל קופסה שגרים בה, קופסה ולא יותר
אבל על הקופסה הזאת אני אף פעם לא אסכים לוותר
לא, לא אסכים לוותר.

בית זה בסך-הכל קופסה שגרים בה, קופסה ולא יותר
אבל על הקופסה הזאת אני אף פעם לא אסכים לוותר
לא, לא אסכים לוותר.

אם ישאלו אותך "מה זה אוטו?" אז מה תגיד?
אם ישאלו אותי "מה זה אוטו?" אני אגיד ש:
אוטו זה בסך-הכל קופסה שנוסעים בה,
קופסה ולא יותר
אבל על הקופסה הזאת אני מוכן בקושי לוותר,
בקושי לוותר.

אוטו זה בסך-הכל קופסה שנוסעים בה,
קופסה ולא יותר
אבל על הקופסה הזאת אני מוכן בקושי לוותר,
בקושי לוותר.

שירה (בחרו מבין הבאים):

הביתה

אהוד מנור | יאיר קלינגר

עוד שנה חלפה, עוד שנה טרופה,
עשבים שוטים עלו בשביל ובגן.
רוח נאנח את התריס פתח
ומכה בקיר הישן, כמו קורא:

הביתה, הביתה, באה עת לחזור,
מן ההרים, משדות זרים.
היום דועך ואין סימן.

הביתה, הביתה, טרם רדת אור.
לילות קרים, לילות מרים,
קרבים עכשיו לכאן.

עד עלות השחר מתפללת לשלומך,
שבויה באזיקי פחדים
אני שומעת צעדים.

הביתה, הביתה, כי עוד לא ניתן
כל מה שהובטח לנו מזמן.

(גירסה מורחבת)

השנים חולפות, השנים קוטפות,
ואנחנו לא מצאנו עוד מנוחה.
דור הולך ובא, הלחי רטובה,
ובוכה דמעה מלוחה, כמו קוראת:

הביתה, הביתה, באה עת לחזור
מסוף דרכים, מריב אחים
אל תוך אותו מקום בלב.

הביתה, הביתה, טרם רדת אור
אל חלומות ללא חומות
אל לילה בלי כאב.

עד עלות השחר מתפללת לשלומך
שמרי שמרי ארצי שלי
שברי חלום ישראלי.

הביתה, הביתה, כי עוד לא ניתן
כל מה שהובטח לנו מזמן...

האורח

נעמי שמר

אם בשער יש אורח
שנחת מעבר ים
מה נציע לאורח
בבואו משם?

טנא ירוק, פרח לבן
יין אדום, פת במלח
זה מה שיש
שב איתנו כאן.

שב איתנו, זה הבית
תריס פתוח למדבר
שב איתנו כבן בית
לא כהלך זר.

טנא ירוק...

והלב הזה הפתי
שאף פעם לא יחכים
שוב נדלק ושוב הריע
אל המרחקים.

טנא ירוק...

האורחים הולכים הביתה
תריס פתוח שוב נסגר
השולחן נעור וריק
וזה מה שנשאר.

טנא ירוק...

צל ומי באר

יורם טהרלב | לוי שער

במדרון מעל הוואדי
עץ השקדייה פורח
באוויר ניחוח הדסים
זה הזמן לפני הקיץ
שעריו הלב פותח
ותמיד ברוכים הנכנסים.

בימים אשר כאלה
מחכים עד בוא הליל
מחכים לצעדים קרבים
לא סוגרים את הבריח
לא עוצמים את העיניים
בימים כאלה מקשיבים.

מי שרעב ימצא אצלנו
פת של לחם
מי שעיף ימצא פה צל
ומי באר
מי שסוכתו נופלת
חרש יכנס בדלת
חרש יכנס ועד עולם יוכל
להישאר.

מי שרעב ימצא אצלנו
פת של לחם
מי שעיף ימצא פה צל
ומי באר
מי שסוכתו נופלת
חרש יכנס בדלת
ותמיד יוכל להישאר.

זה הבית שבנינו
זה האורן שנטענו
זה השביל וזוהי הבאר
מי שבא לפה אחינו
מי שבא יסב איתנו
והשער שוב לא יסגר.

מנחה:

פעמים רבות אנשים נושאים תפילה, מבקשים דבר־מה, והתפילה שלהם מתחילה במילים של בקשה: לו, הלוואי, מי יתן. נעמי שמר כתבה שיר-תפילה שמתחיל במילים "לו יהי". היא כתבה את השיר הזה בזמן מלחמה קשה שהתרחשה מזמן, ומאז המילים שלה הפכו לתפילה שאנחנו שרים. בואו נקשיב למילים ונבקש גם אנחנו.

שירה:

לו יהי

נעמי שמר

עוד יש מפרש לבן באופק מול ענן שחור כבד כל שנבקש לו יהי. ואם בחלונות הערב אור נרות החג רועד כל שנבקש לו יהי. לו יהי, לו יהי, אנא - לו יהי כל שנבקש לו יהי.	בתוך שכונה קטנה מוצלת בית קט עם גג אדום כל שנבקש לו יהי. זה סוף הקיץ סוף הדרך, תן להם לשוב הלום כל שנבקש לו יהי. לו יהי, לו יהי, אנא - לו יהי כל שנבקש לו יהי.
מה קול ענות אני שומע קול שופר וקול תופים כל שנבקש לו יהי לו תישמע בתוך כל אלה גם תפילה אחת מפי כל שנבקש לו יהי לו יהי, לו יהי, אנא - לו יהי כל שנבקש לו יהי.	ואם פתאום יזרח מאופל על ראשנו אור כוכב כל שנבקש לו יהי. אז תן שלוה ותן גם כוח לכל אלה שנאהב כל שנבקש לו יהי. לו יהי, לו יהי, אנא - לו יהי כל שנבקש לו יהי.

מנחה:

ההמנון של המדינה שלנו נקרא "התקווה". כל פעם שאנחנו שרים אותו, אנחנו מזכירים לעצמנו, שאת התקווה אנו נושאים שנים רבות ועדיין ממשיכים להחזיק, כי אנחנו רוצים שיהיה פה טוב, שיהיה פה שלום. כשנשיר עכשיו את "התקווה" - חשבו על כוונה מיוחדת: דבר אחד שאתם מקווים בלב בשביל כל האנשים שחיים במדינת ישראל; ואז נשיר את ההמנון יחד.

שירה:

התקווה

נפתלי הרץ אימבר

כָּל עוֹד בְּלִבְּב פְּנִימָה
בְּפֶשׁ יְהוּדֵי הוֹמָה
וּלְפִאֲתֵי מְזָרְח קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה

עוֹד לֹא אָבְדָה תְּקוּוֹתֵנוּ
הַתְּקוּוֹה בְּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים
לְהִיּוֹת עִם חֶפְשֵׁי בְּאֶרְצֵנוּ
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.